

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»
Кафедра бухгалтерського обліку та оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

На тему «ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ДОХОДІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ»

Виконала студентка 4 курсу, групи ОП-61а

Спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Базюра Аня Володимирівна

Керівник: к.е.н., доцент Кравченко О.В.

Суми -2020 рік

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи на тему:

«Облік і контроль доходів від операційної діяльності»

студентки Базюри Ані Володимирівни

Підприємство здійснює свою діяльність для досягнення основної мети. Такою метою є отримання максимального прибутку при мінімальних витратах. Також підприємства вбачають мету своєї діяльності в отриманні доходів, обсяг яких має бути достатнім не лише для покриття поточних витрат, а й щоб забезпечувати чистий прибуток. За його величиною можна проаналізувати ефективність усіх видів діяльності суб'єкта.

Недостатня розробка питань методичного забезпечення процесу ефективного аналізу операційних витрат та доходів і викликані цим складність, різноманіття і неоднозначність формулювань в існуючих нормативних і законодавчих актах підтверджують актуальність обраної теми кваліфікаційної роботи.

Метою написання кваліфікаційної роботи бакалавра є дослідження та обґрунтування теоретико-практичних аспектів організації обліку і контролю доходів від операційної діяльності визначення напрямів їх удосконалення.

Об'єктом дослідження є процес організації обліку і контролю доходів від операційної діяльності підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні аспекти обліку і контролю доходів від операційної діяльності .

У кваліфікаційній бакалаврській роботі використані загальнонаукові методи дослідження, засновані на системному підході щодо розкриття питань теорії, методики й організації обліку і контролю доходів від операційної діяльності на підприємстві.

Також у роботі використані матеріали періодичних видань, підручників і навчальних посібників, методична та спеціальна література, законодавчі та нормативні документи

Для досягнення поставленої мети та завдань були використані такі методи дослідження: загальнонаукові методи, засновані на системному підході щодо розкриття питань теорії, методики й організації обліку і аудиту витрат та доходів від операційної діяльності на підприємстві.

Інформаційною та правовою базою дослідження є законодавчі та нормативні акти, що регламентують облік доходів від операційної діяльності підприємства, методичні та аналітичні матеріали, дані мережі Інтернет.

Основний науковий результат роботи полягає у такому:

- вказані шляхи покращення обліку доходів від операційної діяльності;
- запропоновано графік документообігу;
- запропоновано відкриття рахунків третього порядку;
- запропоновано методику внутрішнього аудиту для забезпечення не тільки перевірки достовірності інформації, а й розробки пропозицій за допомогою яких облік і раціональне використання ресурсів дає можливість оптимізувати господарську діяльність підприємства.

Одержані результати можуть бути використані підприємством для вдосконалення організації обліку і аудиту доходів та підвищення ефективності діяльності.

Результати апробації основних положень кваліфікаційної роботи бакалавра розглядалися на Міжнародній науково – практичній конференції «Актуальні проблеми бухгалтерського обліку і аудиту в сьогоденні» (16 квітня 2020 року, НАУ, м. Київ).

Ключові слова: доходи, операційна діяльність, контроль, облік, оцінка.

Зміст кваліфікаційної роботи бакалавра викладено на 42 сторінках, зокрема список використаних джерел із 40 найменувань, розміщений на 3 сторінках. Робота містить 3 таблиці, а також 5 додатків, розміщених на 5 сторінках.

Рік виконання кваліфікаційної роботи – 2020 рік.

Рік захисту роботи – 2020 рік.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	7
1.1. Сутність і класифікація доходів від операційної діяльності.....	7
1.2. Оцінка та визнання доходів від операційної діяльності	9
1.3 Контроль обліку доходів від операційної діяльності та порядок його проведення	11
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	16
2.1 Документальне оформлення операцій з обліку доходів від операційної діяльності	16
2.2. Аналітичний і синтетичний облік доходів від операційної діяльності	19
2.3. Організація внутрішнього контролю	21
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	24
3.1 Шляхи вдосконалення організації обліку доходів.....	24
3.2 Методика проведення внутрішнього аудиту доходів	26
ВИСНОВКИ.....	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	32
ДОДАТКИ.....	36

ВСТУП

Дохід підприємства - один з основних показників фінансово-господарської діяльності компанії. Отримання доходу від продажу товарів (робіт, послуг) показує, що продукція компанії знайшла споживачів, та що вона відповідає вимогам ринку за ціною, якістю, та іншими технічними функціональними властивостями і характеристиками.

Одержання доходу - це основа для самофінансування підприємств за умови, що їх розмір є достатнім для покриття витрат підприємства, пов'язаних з реалізацією товарів та іншою діяльністю, виконанням зобов'язань перед бюджетом та утворенням чистого прибутку.

Сума отриманого доходу визначає економічну стратегію підприємства у сфері управління матеріальними ресурсами, персоналом компанії та оплатою за його працю, податковою та інвестиційною, дивідендною політикою підприємства.

Підприємство здійснює свою діяльність для досягнення основної мети. Такою метою є отримання максимального прибутку при мінімальних витратах. Також підприємства вбачають мету своєї діяльності в отриманні доходів, обсяг яких має бути достатнім не лише для покриття поточних витрат, а й щоб забезпечувати чистий прибуток. Прибуток є якісним узагальнюючим показником роботи підприємства. За його величиною можна проаналізувати ефективність усіх видів діяльності суб'єкта.

Недостатня розробка питань методичного забезпечення процесу ефективного аналізу операційних витрат та доходів і викликані цим складність, різноманіття і неоднозначність формулювань в існуючих нормативних і законодавчих актах підтверджують актуальність обраної теми кваліфікаційної роботи.

Метою написання кваліфікаційної роботи бакалавра є дослідження та обґрунтування теоретико-практичних аспектів організації обліку і контролю доходів від операційної діяльності визначення напрямів їх удосконалення.

При написанні кваліфікаційної роботи бакалавра необхідно виконати такі завдання, а саме:

- розглянути сутність доходу від операційної діяльності, його оцінку та визнання;
- дослідити контроль обліку доходів і порядок його проведення;
- розглянути документальне оформлення операцій;
- запропоновані пропозиції шляхів покращення обліку доходів.

Об'єктом дослідження є процес організації обліку і контролю доходів від операційної діяльності підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні аспекти обліку і контролю доходів від операційної діяльності .

У кваліфікаційній бакалаврській роботі використані загальнонаукові методи дослідження, засновані на системному підході щодо розкриття питань теорії, методики й організації обліку і контролю доходів від операційної діяльності на підприємстві.

Також у роботі використані матеріали періодичних видань, підручників і навчальних посібників, методична та спеціальна література, законодавчі та нормативні документи.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Сутність і класифікація доходів від операційної діяльності

Головною метою діяльності кожного підприємства є отримання прибутку, джерелом якого виступають різні види доходів. Тому для формування достовірної суми прибутку необхідним є правильне відображення цих доходів в обліку та звітності.

Категорія "дохід" широко використовується як у вітчизняній, так і в зарубіжній економічній та нормативній літературі.

Згідно з П(С)БО 15 «Доходи» доходи – це збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків учасників) [19].

Іншими словами, дохід – це потік грошових коштів за певний період часу, який отримується від продажу продукції [2].

Дохід підприємства позиціонує собою одну з основних узагальнюючих категорій фінансово-господарської діяльності підприємства. Згідно із законодавством України всі суб'єкти ринку здійснюють свою діяльність з метою отримання доходу.

Отримання доходів – це є свідченням того, що продукція підприємства знайшла свого споживача та відповідає вимогам попиту ринку та іншим технічним характеристикам та властивостям. Отримання доходу підприємством свідчить про те, що воно є фінансово спроможним за умови, якщо розмір одержаних доходів перевищує понесені витрати.

Для цілей бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності всі доходи підприємства класифікують за видами діяльності [18].

Бланк І.А. рекомендує класифікувати операційні доходи підприємства за такими ознаками:

- склад елементів, які формують дохід;
- характер оподаткування доходів;
- види операційного доходу;
- період формування;
- ідентифікація в процесі бухгалтерського обліку;
- рівень достатності для формування операційного прибутку [13].

Операційний дохід поділяється таким чином:

- чистий дохід (виручка) від реалізації продукції - визначається зменшенням доходів на суму непрямих податків, що включаються до ціни на продукцію (ПДВ, акциз, мито); дохід, отриманий на користь третіх осіб (крім держави); знижки, уцінки, повернення продукції (товарів).
- інші операційні доходи, що включають доходи від операційної оренди активів, надходження від курсових різниць (тобто від зміни валютних курсів), дохід від продажу оборотних активів, а також отримані гранти та штрафи.

До доходів від операційної діяльності також відносять:

- дохід, який виникає в результаті бартерних операцій і оцінюється відповідно до справедливої вартості активів, тобто він оцінюється виходячи з справедливої вартості товарів (робіт, послуг), отриманих або тих що підлягають отриманню підприємством, збільшена або ж зменшена на отриману або передану суму коштів та їх еквівалентів;
- дохід, який виникає від безоплатної передачі товарів (послуг), що визнаються за справедливою вартістю за умови, що отримані безоплатно активи надають економічну вигоду протягом декількох періодів. Доходи визнаються систематично (наприклад сума амортизації що нарахована) протягом цих періодів [6].

У більшості підприємств основною діяльністю є торгівельна або комерційно – виробнича діяльність, що доповнюється за рахунок здійснення фінансової та інвестиційної діяльності.

Під час операційної діяльності здійснюються наступні грошові потоки:

- отримання грошей від продажу продукції (робіт, товарів, послуг);
- отримання коштів від здачі майна в оренду;
- витрати на придбання сировини;
- оплата для погашення зобов'язань, пов'язаних з операційною діяльністю (оплата за електрику, опалення);
- витрати для розрахунків з персоналом;
- оплата відсотків за кредитами, виданими банками;
- оплата податків і зборів [22].

Отже, кожне підприємство зацікавлене в отриманні доходу. Підприємство, здійснюючи господарську діяльність, може отримувати різні види доходів, що є основними джерелами покриття здійснених витрат і формування прибутку.

1.2. Оцінка та визнання доходів від операційної діяльності

Існують різні методичні підходи до визнання доходу (виручки) за податковим і бухгалтерським обліком.

Для визнання доходу повинно відбутися не лише надходження активу або зменшення зобов'язань, але і фінансовий наслідок цих подій, що розуміє під собою збільшення власного капіталу, окрім внесків учасників. Дохід відображається у бухгалтерському обліку в сумі справедливої вартості активів, що отримані або підлягають отриманню. Оцінка величини доходів у момент їх визнання вважається обліковою оцінкою, тобто попередньою оцінкою, яка може переглядатися, якщо змінюються обставини, на яких базувалася ця оцінка, або отримана додаткова інформація. Виходячи з принципу обачності в бухгалтерському обліку, доходи, достовірну оцінку яких визначити неможливо, у звітності не відображаються [16].

Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та інших активів за бухгалтерським обліком визнається за наявності всіх

наведених нижче умов, передбачених П(С)БО 15 «Дохід»:

- покупцеві передані суттєві ризики і вигоди, пов'язані з правом власності на товар(продукцію, актив);
- підприємство не здійснює подальше управління та контроль за реалізованими товарами (активами);
- сума доходу (виручки) може бути достовірно визначена;
- є впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигод підприємства;
- витрати, пов'язані із цією операцією, можуть бути достовірно визначені [17].

Дохід не визнають, якщо здійснюється обмін продукцією (товарами, роботами, послугами та іншими активами), які є подібними за призначенням та мають однакову справедливу вартість.

Також дохід, що пов'язаний з наданням послуг, визнається на підставі етапу завершеності операції з надання послуг на дату балансу, у разі якщо результат операції був належним чином оцінений.

Вважають, що результат може бути достовірно оцінений за наявності всіх наведених нижче умов:

- можливості достовірної оцінки доходу;
- ймовірності надходження економічних вигід від надання послуг;
- можливості достовірної оцінки ступеня завершеності надання послуг на дату балансу;
- можливості достовірної оцінки витрат, здійснених для надання послуг та необхідних для їх завершення.

Якщо підприємство отримало грошові кошти чи сталося збільшення інших його активів, але не виконано хоча б однієї з названих вище умов, то в бухгалтерському обліку дохід не визнається.

Критерії визнання використовуються на дві чи більше операцій водночас, у разі якщо вони пов'язані таким чином, що сутність господарських операцій не можна зрозуміти без розгляду декількох операцій в цілому.

Наприклад, фірма має можливість реалізувати продукцію і водночас підписати окремий договір на придбання цих продуктів в подальшому. В даному випадку обидві операції потрібно розглядати одночасно.

В узгодженні з П (С) БО 15 "Дохід", для визнання доходу та визначення його суми розрізняють наступні види доходу [18]:

- реалізація продукції, товарів, інших активів, придбаних для реалізації (крім інвестицій у цінні папери);
- надання послуг;
- використання активів фірми іншими фізичними та юридичними особами, результатом яких є отримані відсотки, дивіденди, роялті.

Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, інших активів) визнається, коли здійснюються всі умови, перелічені у додатку Б.

Також виручка, пов'язана з наданням послуг, визнається на підставі етапу завершеності операції з надання послуг на дату балансу, у разі якщо результат операції був належним чином оцінений [37].

Результат операцій із надання послуг можна достовірно оцінити при дотриманні всіх критеріїв, показаних у додатку В.

Для остаточного усвідомлення визнання доходу потрібно привести умови, при яких дохід не може бути визнаний (див. додаток Г).

В наслідок цього метою поняття «дохід» в обліку вважається вартісне вимірювання матеріальних надходжень і грошових ресурсів підприємства.

Оцінка величини доходів у момент їх визнання вважається обліковою оцінкою, тобто попередньою оцінкою, яка може переглядатися при зміні обставин, на яких ця оцінка базувалася, або при отриманні додаткової інформації.

Таким чином, своєчасне визнання доходу і достовірна його оцінка є обов'язковою умовою для відображення операцій у обліку та звітності.

1.3. Контроль обліку доходів від операційної діяльності та порядок його проведення

При проведенні процедури контролю першочергово проводиться нормативно – правове обґрунтування операцій що пов'язані з доходами та результатами діяльності

Основними видами нормативно-правового забезпечення обліку і контролю доходів підприємств є:

- Закони України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, “Про державну контрольно-ревізійну службу”, “Про аудиторську діяльність”, “Про державну податкову службу України”;
- Укази Президента України; постанови і рішення Кабінету Міністрів України;
- накази, постанови, розпорядження, листи, роз’яснення міністерств та відомств;
- П(С)БО15 “Дохід”.

Метою контролю доходів є перевірка повноти, точності та неупередженості інформації про доходи і результати діяльності.

Головним завданням контролю і ревізії доходів і результатів є перевірка достовірності даних обліку і звітності про фінансові результати, виявлення факторів, впливаючих на їх сформування і залежать або не залежать від організації роботи підприємства.

Основні етапи контролю:

- перевірка правомірності одержання операційних доходів та іншої операційної діяльності;
- контроль обсягу реалізації готової продукції, робіт (послуг);
- правильність оцінки і визнання доходу та фінансових результатів від операційної діяльності перевіряється з допомогою методів арифметичного контролю, порівняння сум первинних документів та облікових регістрів, даних договорів з клієнтами (покупцями та замовниками);
- перевірка правильності відображення в обліку доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);

- контроль інших операційних доходів;
- перевірка правильності визначення фінансових результатів від операційної діяльності;
- контроль достовірності відображення доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) з ціллю оподаткування.

Ревізор визначає:

- які заходи вживалися за актами попередніх перевірок та ревізій;
- чи бухгалтерія поступово збирає облікові дані для складання звітності;
- чи робота виконується згідно з графіком;
- чи встановлений належний порядок прийняття, перевірки і опрацювання документів.

Також необхідно перевірити чи правильно оформлені документи, їх зміст, відповідність почерку, правильність підписів і відбитків печаток, штампів, перевірити зовнішній вигляд документу, спосіб запису, особливо в сумнівних документах. Ретельно перевіряється чи дотримується відповідність записів одних і тих самих операцій в різних облікових регістрах, з'ясовується, чи вірно ведеться облік на позабалансових рахунках.

На підставі програми ревізії та з використанням конкретних методів перевірки інформації про доходи визначають:

- об'єкти, джерела інформації, методи перевірки облікової інформації, а також узагальнення результатів контролю та ревізії, і також залежно від джерел отримання доходів визначають об'єкти контролю;
- зафіксують інформацію, яку необхідно використовувати під час проведення ревізії;
- проводять нормативно - правове обґрунтування операцій, що пов'язані із доходами і результатами діяльності;
- для перевірки повноти, правдивості і неупередженості доходів і результатів діяльності підприємства визначають обґрунтованість цих показників і підстави нормативно – правового регулювання первинних

документів, достовірність відображення доходів і результатів в облікових реєстрах та звітності;

- визначають доцільність застосування певних методичних прийомів контролю і методів дослідження облікової інформації;
- для того щоб узагальнити результати контролю та ревізії, систематизують та обґрунтовують порушення і недоліки, що виявлені, складають частковий і проміжний акти контролю, відображають порушення і недоліки у відповідному розділі акту ревізії.

Дохід від операційної діяльності включає дохід від операційної аренди активів, операційних курсових різниць, відшкодування раніше списаних активів (окрім фінансових інвестицій). Тому ревізор перевіряє правильність визначення цих доходів, що потребує використання розрахунково-аналітичних методів контролю. На підставі перевірки даних щодо визначення доходу від операційної діяльності підприємства перевіряється правильність визначення прибутку (збитку) від цієї діяльності.

Після систематизації матеріалів контролю контролююча особа складає розділ акту ревізії, де викладає сутність виявлених порушень і недоліків за напрямками контролю.

Основні типові порушення, що можуть бути виявлені при перевірці:

- неправильне визнання та оцінка доходу від операційної діяльності;
- відсутність окремого обліку доходів, що отримані від різних видів операційної діяльності;
- арифметичні помилки в рахунках-фактурах при визначенні ПДВ та загальної суми до сплати;
- відвантаження товарів покупцям за цінами нижче договірних;
- відсутність наказу про облікову політику та належного санкціонування операцій відвантаження та реалізації продукції на підприємстві, що перевіряється;
- порушення договору щодо терміну або обсягу поставки, асортименту, якості продукції, робіт або послуг;

- фальсифікація обсягу реалізації при готівкових розрахунках з покупцями;
- заниження обсягу валового доходу від реалізації продукції, робіт (послуг) у податковому обліку;
- заниження фінансового результату від операційної діяльності за таких причин:
 - 1) зниження обсягів продажу через неточної відображення доплат від покупців у вигляді фінансової допомоги;
 - 2) заниження собівартості незавершеного виробництва за рахунок неправильного розподілу відхилень від облікових цін;
 - 3) завищення операційних витрат шляхом включення їх в склад витрат що відповідно до договору поставки належать до відшкодування покупцями та витрат від фінансових операцій та іншої операційної діяльності підприємства

Тому контроль доходів є важливим напрямком бухгалтерського обліку на підприємствах. Організація і повний контроль забезпечують уникнення можливих порушень і зловживань, що можуть мати негативний вплив на фінансове становище підприємства. Це також надає керівництву підприємства основу для прийняття оперативних організаційних рішень для забезпечення дотримання норм, раціональності та дотримання фінансової дисципліни при виробництві, розподілі, володінні, використанні та розпорядженні активами, що належать підприємству.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Документальне оформлення операцій з обліку доходів від операційної діяльності

Документування операцій з обліку отриманих підприємством доходів характеризується різноманітністю бухгалтерських та юридичних документів, що можуть бути розпорядчими і виконавчими. Інформацію за рахунками про отриманий дохід управлінський персонал може отримати з первинних документів, облікових реєстрів, Головної книги та форм фінансової, податкової звітності. Така інформація важлива для розрахунку прибутку (до оподаткування) та прийняття управлінських рішень про шляхи отримання доходу.

Особливість документування операцій щодо доходу компанії полягає в тому, що типові форми документів для них не затверджені. Документальне підтвердження отримання доходу залежить від виду доходу.

Первинними документами, що відображають доходи від реалізації, інших операційних доходів є: рахунки-фактури, накладні, ТТН, довідки та розрахунки бухгалтерії, акти виконаних робіт тощо.

Відпуск матеріальних цінностей на сторону підприємств та організацій відбувається на накладними, товарно-транспортними накладними (ТТН). «ТТН - це підстава для списання матеріалів у продавця та оприбуткування їх покупцеві. У разі продажу продукції окремим працівникам та різним фізичним особам зі складів за готівку використовують накладні і прибуткові касові ордери. У випадку продажу продукції, здачі виконаних робіт продавець складає податкову накладну, що відображає податок на додану вартість» [7].

Для більшої зручності в таблиці 2.1 наведено первинні документи, на підставі яких відображається дохід підприємства від операційної та іншої операційної діяльності.

Таблиця 2.1 – Первинні документи, що відображають дохід підприємства від операційної діяльності

№	Вид доходу	Первинний документ
1	Дохід від реалізації готової продукції	Прибутковий касовий ордер, Виписка банку, Рахунок-фактура, Товарно-транспортна накладна, Накладна на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів, Розрахунок (довідка) бухгалтерії
2	Інші операційні доходи	Прибутковий касовий ордер, Виписка банку, Рахунок-фактура, Товарно-транспортна накладна, Накладна на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів, договір оренди, Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів, Інвентаризаційний опис товарно-матеріальних цінностей, Розрахунок (довідка) бухгалтерії
3	Інші доходи	Прибутковий касовий ордер, Виписка банку, Рахунок-фактура, Товарно-транспортна накладна, Накладна на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів, договір оренди, Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів, Договори та контракти із постачальниками і фінансово-кредитними установами

Основним первинним документом є рахунок – фактура.

Рахунок-фактура вважається належним чином оформленим лише у тому випадку, якщо він містить реквізити, що ідентифікують господарську операцію та її учасників, зокрема:

- найменування підприємства, від імені якого складається рахунок – фактура;
- назву контрагента;
- зміст та обсяг господарської операції,
- одиницю виміру господарської діяльності;
- особистий підпис або інші дані, що дозволяють ідентифікувати особу, що брала участь у оформленні рахунка-фактури.

У графі "Постачальник" наводиться коротке найменування підприємства-постачальника відповідно до його засновницьких документів,

ідентифікаційний код, вказується його юридична адреса, реквізити рахунку в установі обслуговуючого банку, на який будуть отримуватися кошти платника.

У графі "Вантажовідправник" вказують відомості про організацію, яка здавати вантаж до перевезення перевізнику. Якщо відвантаження здійснюється постачальником, у відомості про вантажовідправника вказується "Він же".

У графах про платника вказується основна інформація про нього, а саме коротке найменування платника, зазначене в його засновницьких документах, надається ідентифікаційний код, потім надається його юридична адреса, реквізити банку.

Графа «Вантажоодержувач» містить інформацію про організацію, яка буде видавати вантаж у пункті отримання. Цим учасником відносин може бути як відправник так і одержувач, або інша організація, що визначена сторонами Крім того, тут надаються відомості про фізичні параметри вантажу.

Далі, в рахунку-фактурі наводяться відомості про договір на відвантаження, потім дата відвантаження та спосіб відправлення.

У графі "Доповнення" зазвичай містяться умови оплати цього рахунку платником за договором або за усною домовленістю.

Далі у рахунку-фактурі вказується інформація про продукцію, товари, роботи чи послуги, що відвантажуються та за які потрібно заплатити. Посадові особи, які підписують рахунок-фактуру, формою бланка визначені директор підприємства та головний бухгалтер. Печатка на рахунок – фактуру не ставиться.

При списанні доходів від операційної діяльності на рахунок 79 «Фінансові результати» складається розрахунок бухгалтерії у довільній формі.

З наведеного вище можна зробити висновки, що однією з найважливіших ділянок обліку доходів від реалізації є процес

документування. Від нього залежить визнання доходів та їх відображення у звітності. Всі господарські операції відображають в облікових регістрах у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені. Ця інформація переноситься з регістрів бухгалтерського обліку до фінансової звітності.

2.2. Аналітичний і синтетичний облік доходів від операційної діяльності

На основі первинних документів інформація про доходи і результати діяльності відображається в облікових регістрах, інформація з яких надалі використовується при заповненні Головної книги і фінансової звітності.

Аналітичний облік доходів від операційної діяльності ведеться за групами продукції, регіонами збуту або іншими напрямками що визначені підприємством.

Доходи від реалізації готової продукції, товарів, робіт, послуг, знижки, надані покупцям, та інші вирахування з доходу відображаються на рахунку 70 «Доходи від реалізації», що має такі субрахунки:

- 701 "Дохід від реалізації готової продукції";
- 702 "Дохід від реалізації товарів";
- 703 "Дохід від реалізації робіт та послуг";
- 704 "Вирахування з доходу";
- 705 «Перестраховання»;
- 706 "Дохід від реалізації готової продукції".

Субрахунок 701 «Дохід від реалізації готової продукції» узагальнює інформацію про виручку від реалізації готової продукції.

На субрахунку 702 «Дохід від реалізації товарів» торгівельні підприємства і інші організації узагальнюють інформацію щодо доходів від реалізації продукції .

На субрахунку 703 «Доходи від реалізації робіт і послуг» підприємствами та організаціями, які виконують роботи та надають послуги узагальнюється інформація про доходи від реалізації робіт, послуг.

Субрахунок 704 «Вирахування з доходу» за дебетом відображає:

- суму одержань за угодами комісії агентськими та іншими подібними договорами на користь комітентів;
- сума знижок, наданих покупцям після продажу, вартість товару та товар що повернутий покупцем.

На субрахунку 705 «Перестраховання» компанії що являються страховиками, узагальнюють інформацію про частки страхових виплат за договорами страхування. На дебетом повинна відобразитися сума часток страхових платежів, що належать перестраховика; за кредитом – частки страхових платежів, що вертаються перестраховикам у випадку довгострокового розірвання договору перестраховання. Кожного місяця сальдо на субрахунку 705 у кореспонденції з рахунком 703 " Дохід від реалізації робіт та послуг" списується.

Відображення операцій з нарахування доходів від операційної діяльності наведено у додатку 3.

Порядок, у якому відображаються доходи у звітності регулюється НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та П(С)БО 15 «Дохід» і порядком подання фінансової звітності та іншими документами.

Інформація про доходи відображається в «Звіті про сукупний дохід (Звіт про фінансові результати)» ф. 2.

Звіт передбачає визначення наступних видів прибутку: валовий, фінансовий результат від операційної діяльності, фінансовий результат до оподаткування та чистий. Він містить інформацію про діяльність підприємства за певний період, зокрема про його рентабельність, що є необхідним для оцінки потенційних змін в складі економічних ресурсів і прогнозування здатності підприємства генерувати грошові потоки від наявної ресурсної бази.

Крім того, цей звіт дозволяє судження про ефективність, з якою ваш підприємство може використовувати додаткові ресурси.

Інформація про доходи збирається в журналі «Доходи і фінансові результати», де наводиться кореспонденція рахунків щодо формування доходів, а також надається розшифровка сум доходів згідно субрахунків сьомого класу. Така зведена інформація доповнюється даними про надходження доходів від конкретних юридичних і фізичних осіб, що вимагає організації аналітичного обліку по окремих субрахунків і відображення даних у оборотних відомостях.

Таким чином, облік доходів підприємств має забезпечити об'єктивне відображення в синтетичному і аналітичному обліку не тільки валових доходів від основної (звичайної) діяльності, від іншої звичайної діяльності, але й правильне визначення чистого доходу підприємства від операційної діяльності.

2.3. Організація внутрішнього контролю

Предметом внутрішнього контролю операцій з формування та обліку доходів, на підприємствах є господарські процеси та операції, пов'язані з визначенням доходів, а також відносини, що виникають при цьому всередині самого підприємства та за його межами [13].

Організація внутрішнього контролю на підприємстві залежить, перш за все, від правової форми підприємства, видів і масштабів його діяльності, складностей організаційної структури підприємства, наявності достатніх фінансових ресурсів, доцільності охоплення контролем різних аспектів діяльності підприємства, і відношення персоналу управління до контролю.

Внутрішній контроль основної операційної діяльності на підприємствах передбачає також оцінку господарських операцій та інформації про умови функціонування підприємства, відображених у первинних та зведених облікових документах. До основних джерел інформації, які використовуються на цьому етапі внутрішнього контролю основної операційної діяльності підприємств відносяться:

- нормативно-планові документи – усі типи планів, що розробляються на підприємстві, а також нормативні матеріали, кошториси, державні будівельні норми, проектні завдання та інша проектно-кошторисна документація;
- облікові документи – усі дані, які є в документах фінансового та управлінського обліків, а також фінансова та управлінська звітність, первинна облікова документація; – інші документи, що регулюють фінансово-господарську діяльність підприємства [5].

За результатами здійснення внутрішнього контролю встановлюється правильність документального оформлення операцій основної операційної діяльності з використанням, як уніфікованих форми первинних документів, які застосовуються підприємствами різних видів економічної діяльності, так і спеціалізованих форм первинної документації.

При цьому враховуються критерії доречності, повноти, законності, об'єктивності, обачності, послідовності та достовірності. Обов'язково повинні бути дотримані вимоги Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку, методичних матеріалів щодо оформлення спеціалізованих первинних документів.

Також необхідно здійснити комплекс додаткових процедур внутрішнього контролю операцій основної операційної діяльності на підприємстві, які підвищують достовірність його результатів.

Основними заходами при цьому є:

- перевірка повноти й вірогідності господарських операцій з обліку основної операційної діяльності на підприємстві, проведення арифметичного, логічного і балансового зведення показників;
- визначення загальних відхилень величини показників виконання планових завдань (планової суми витрат) на підприємстві від фактичних величин (фактичної суми витрат);

- оцінка взаємодіючих факторів, особливостей діяльності (економічних, екологічних та соціальних) і обчислення їхнього впливу на зміну величини доходів від основної операційної діяльності підприємств.

Завершальна стадія внутрішнього контролю основної операційної діяльності складається з сукупності контрольних дій щодо організації оформлення результатів контролю в Аналітичній записці, Довідці чи Акті, які повинні містити систематизований виклад виявлених у ході перевірки фактів порушень.

Факти виявлених порушень повинні бути викладені чітко, об'єктивно та в повній мірі, з посиланнями на первинні або інші документи, які зафіксовані за обліком та підтверджують наявність зазначених фактів [10].

Таким чином, організація ефективно діючої системи внутрішнього контролю на підприємствах повинна здійснюватися з врахуванням організаційно-технологічних особливостей діяльності останніх. На формування якісної та ефективної системи внутрішнього контролю впливає ряд факторів, серед яких є:

- якість управління, тобто здатність керівництва ефективно планувати та контролювати діяльність підприємства;
- кваліфікація персоналу, який виконує функції контролю і його здатність чітко додержуватися посадових обов'язків, що зазначені у посадових інструкціях;
- рівень довіри вищого управлінського персоналу до діючої системи внутрішньогосподарського контролю.

Отже, організація та методика проведення внутрішнього контролю доходів від операційної діяльності забезпечить можливість підприємства збільшити доходи від операційної діяльності та зменшити порушення що стосуються їх обліку.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Шляхи вдосконалення організації обліку доходів

Вивчення проблем підприємства слід починати з вивчення його облікової політики. Щоб забезпечити точність, повноту, зрозумілість та можливість порівняння інформації на підприємстві повинна бути правильно сформована облікова політика, метою якої є надання достовірної інформації про майновий стан та фінансовий стан, а також результати діяльності, що є необхідними для всіх користувачів фінансової звітності для прийняття відповідних рішень.

Відсутність графіку документообігу є недоліком для багатьох підприємств. Адже саме цей документ повинен покращувати всю роботу на підприємстві, посилювати контрольні функції бухгалтерського обліку, підвищувати рівень автоматизації облікових робіт.

Графік документообігу - це документ, що містить список робіт, пов'язаних з підготовкою, перевіркою і обробкою документів, які виконуються підрозділами і конкретними особами, із зазначенням термінів щодо виконання і строку знаходження документів на робочому місці і взаємозв'язку відповідних робіт. Головний бухгалтер займається складанням графіку документообігу і затверджує його керівник підприємства. Співробітники, що працюють безпосередньо з документами, отримують витяг з графіку документообігу, пов'язаний з виконанням обов'язків цього співробітника. Дотримання вимог, викладених в графіку документообігу, є обов'язковим для всіх співробітників.

Графік документообігу на підприємстві повинен спростити облікову роботу, скоротити затримку обробки документів, втрату документів, скоротити строки подання звітів, підвищити відповідальність співробітників на всіх рівнях за своєчасне складання, використання і обробку.

Документообіг має такі етапи:

- підготовка первинних документів та прийняття в бухгалтерії;
- перевірка коректності оформлення та законності операції;
- обробка та складання звітів;
- передача документів до архіву.

Приклад складання графіку документообігу наведений в додатку Г.

Оскільки кожне підприємство само вирішує вести аналітичні рахунки та відкривати нові рахунки на третього та нижчого порядку, доцільно ввести рахунок третього рівня для більш деталізованого обліку інформації:

- 701 «Дохід від реалізацій готової продукції»,
- 702 «Дохід від реалізації товарів»
- 704 «Вирахування з доходу».

Таблиця 3.1 – Запропонована класифікація субрахунків третього порядку

Синтетичні рахунки, субрахунки (рахунки першого, другого порядків)	Аналітичні рахунки (субрахунки третього порядку)
701 «Дохід від реалізації готової продукції»	7011 «Дохід від реалізації готової продукції»
	7012 «Дохід від реалізації готової продукції за дисконтними картками»
	7013 «Дохід від реалізації готової продукції зі знижками»
	7014 «Дохід від реалізації готової продукції у період розпродажу»
	7015 «Дохід від реалізації готової продукції за іншими заходами впливу на обсяги продажу продукції»
702 «Дохід від реалізації товарів»	7021 «Дохід від реалізації товарів»
	7022 «Дохід від реалізації товарів за дисконтними картками»
	7023 «Дохід від реалізації товарів зі знижками»
	7024 «Дохід від реалізації товарів у період розпродажу»
	7025 «Дохід від реалізації товарів за іншими заходами впливу на обсяги продажу товарів»
704 «Вирахування з доходу»	7041 «Вирахування з доходу за товари, повернені покупцями»
	7042 «Сума знижок, наданих покупцям»
	7043 «Інші вирахування з доходу»

Використовуючи введені нові рахунки, можна відрізнити від загального доходу дохід від продажу готової продукції та доходу від реалізації товарів відповідно до методів активації, що дозволяють глибокий аналіз продажі та вирішувати деякі питання доцільності використання маркетингових інструментів. Це буде сприяти прийняттю більш ефективних управлінських рішень у процесі формування чистого доходу компанії.

З урахуванням вищенаведеного наведемо приклад обліку продажу товарів із наданням дореалізаційних знижок.

Таблиця 3.2 – Облік продажу товарів із наданням дореалізаційних знижок на умовному підприємстві

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, тис.грн
1.	Реалізовано товари покупцям з урахуванням знижок	361	7023	12000
2.	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ	7023	641	2000
3.	Донараховано податкові зобов'язання з ПДВ у зв'язку з продажу товару нижче за ціну придбання	949	641	700
4.	Отримано кошти від покупців	301	361	12000
5.	Списано собівартість реалізованих товарів	902	28	13500
6.	Списано доходи і витрати на фінансовий результат	7023	79	10000
		79	902	13500
		79	949	700

Таким чином, запропоновані вдосконалення дозволять підвищити ефективність обліку доходів від операційної діяльності, що також вплине позитивним чином на діяльність підприємства.

3.2. Методика проведення внутрішнього аудиту доходів

З метою своєчасного інформування керівництва для прийняття рішень щодо усунення та зменшення ризиків до прийнятної величини, що виникають під час здійснення діяльності підприємств управління ними, а також з метою оцінки обґрунтованості та ефективності прийнятих управлінських рішень,

виявлення відхилень і несприятливих ситуацій, має бути побудована на будівельному підприємстві система постійного спостереження і перевірки роботи підприємства – тобто дієвий внутрішній контроль. Тому внутрішній контроль - це форма зворотного зв'язку, за допомогою якої керівництво отримує необхідну інформацію про фактичний стан справ на підприємстві.

Внутрішній аудит займає значне місце серед елементів внутрішнього контролю.

Внутрішній аудит - це незалежна діяльність, яка полягає в перевірці та оцінці роботи підприємства в його інтересах.

Мета внутрішнього аудиту - допомогти членам підприємства в ефективному виконанні ними своїх функцій. Внутрішні аудитори надають керівництву підприємства аналітичні та оціночні дані, рекомендації та іншу необхідну інформацію за результатами перевірок.

Основними методами, які слід використовувати при аудиті операційних доходів, є: опитування, фактична перевірка, порівняння, перевірка документів, вибіркова перевірка, перерахунок.

У процесі опитування аудитори повинні:

- мати змогу з'ясувати облікову політику підприємства відносно необоротних активів, методів нарахування амортизації і постійність їх застосування;
- встановити, що змін облікової політики і методів нарахування амортизації на протязі звітного періоду не було.

Під час фактичної перевірки варто застосовувати тестові питання, відповіді на які допоможуть встановити правомірність відображення в обліку витрат та доходів операційної діяльності .

На етапі основного аудиту проводиться вже безпосередня документальна перевірка. Проте, перед тим, як перейти до основного – операцій з обліку доходу діяльності, необхідно вивчити наказ про облікову політику щодо питань, які відносяться до обліку доходів діяльності підприємства.

Загалом, аудит доходів проходить за певними напрямками, кожний з яких має свій метод.

Так, одним з напрямків є перевірка відповідності класифікації, оцінки та умов визнання доходів чинним законодавством. При перевірці ретельно вивчається наказ про облікову політику підприємства, виявляємо і встановлюємо відповідність між положеннями цього документа і чинним законодавством.

На наступному етапі перевіряється правильність відображення доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Господарські операції з продажу займають ключове місце у формуванні фінансових результатів підприємства, тому інформація про фінансові показники повинна бути точною. Чистий дохід визначається як різниця між доходами від продажу і сумою ПДВ, акцизних зборів та інших податків і відрахувань з доходу. Тому при проведенні внутрішнього аудиту слід встановити [11]:

- обсяг відображення в бухгалтерському обліку і звітності здійснених угод;
- своєчасність відображення продажу в бухгалтерському обліку;
- чи правильна класифікація доходу від реалізації;
- своєчасність відображення на рахунках дебіторської заборгованості;
- санкціонованість операції з продажу товарів, робіт і послуг.

Далі перевіряється правильність відображення інших операційних доходів. При проведенні такої перевірки необхідно встановити правильність відображення доходів у вигляді відсотків, штрафів, пені у облікових документах. Суми по кредиту рахунку 71 «Інший операційний дохід» порівнюються з сумами, що зазначені в договорах (якщо вони показують відхилення, необхідно визначити причину). Також перевіряється повнота відображення отриманих відсотків за розрахунками, поточними та іншими рахунками компанії. З цією метою вивчаються договори з банком, банківські виписки тощо.

Далі перевіряється правильність відображення інших операційних доходів.

Особливу увагу слід приділяти визначенню правильності відображення в обліку курсових різниць, прибутків або збитків від їх змін.

В ході аудиту можуть бути виявлені такі порушення в обліку доходів від операційної діяльності [13]:

- помилки у класифікації доходів;
- недотримання принципу нарахування та відповідності доходів і витрат;
- неправильно розрахована сума доходу;
- помилки в проводках бухгалтерського обліку при відображенні господарських операцій з формування доходів та їх списання на фінансовий результат;
- відсутні первинні документи обліку доходів;
- невідповідність синтетичних і аналітичних даних бухгалтерського обліку;
- неправильно відображені у звітності доходи підприємства.

Належна організація внутрішнього аудиту сприяє підвищенню ефективності діяльності підприємства, підвищенню відповідальності працівників підприємства за свої дії, запобіганню виникнення негативних явищ, пов'язаних з діяльністю підприємства.

Отже, проведення внутрішнього аудиту на підприємстві допоможе виявити всі недоліки і слабкі місця обліку доходів і витрат та відображення результатів у бухгалтерському обліку і фінансовій звітності. Аудит забезпечує не тільки перевірку достовірності інформації, а й розробку пропозицій за допомогою яких облік і раціональне використання ресурсів дає можливість оптимізувати господарську діяльність підприємства.

ВИСНОВКИ

Сьогодні підприємства вбачають мету своєї діяльності в отриманні доходів, обсяг яких має бути достатнім не лише для покриття поточних витрат, а й щоб забезпечувати чистий прибуток. Зважаючи на це, питання правильного визначення доходу та своєчасного відображення його в бухгалтерському обліку зумовлює актуальність обраного напряму дослідження. Дохід, як джерело подальшої діяльності підприємства, покриття витрат виробництва, забезпечення робітників і держави фінансовими ресурсами, необхідними для життя усіх сторін, займає важливе місце в загальній системі обліково-аналітичного забезпечення підприємств.

В першому розділі даної роботи було досліджено теоретичні основи обліку і контролю доходів від операційної діяльності, а саме: сутність, класифікацію, оцінку, визнання та методику контролю доходів від операційної діяльності.

З метою визнання доходу та визначення його суми в обліку розрізняють такі групи доходів:

- дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- інші операційні доходи; фінансові доходи;
- інші доходи.

У залежності від класифікації доходів відповідно до вказаної ознаки, різниться порядок їх визнання та оцінки. У сучасних умовах господарювання контроль стає важливим фактором, що може збалансувати та захистити інтереси держави, населення та суб'єктів господарювання.

Проведення контролю доходів від операційної діяльності гарантує уникнення можливих порушень і зловживань, які можуть негативно вплинути на фінансове положення підприємства.

У другому розділі було розглянуто методичні аспекти обліку і контролю доходів від операційної діяльності.

Однією з найскладніших та найважливіших ділянок обліку доходів від реалізації є процес документування. Від нього залежить визнання доходів та їх відображення у звітності. Порядок, у якому відображаються доходи у звітності регулюється НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та П(С)БО 15 «Дохід» і порядком подання фінансової звітності та іншими документами. Інформація про доходи відображається в «Звіті про сукупний дохід (Звіт про фінансові результати)» ф. 2.

Первинними документами для відображення доходів є рахунки-фактури, товарно-транспортні накладні, специфікації, прибуткові касові ордери, виписки банку, довідки та розрахунки бухгалтерії тощо.

Облік доходів від реалізації здійснюється на рахунок 70 «Доходи від реалізації». Даний рахунок призначений для узагальнення інформації про доходи від продажу готової продукції, товарів, робіт і послуг, доходів від страхової діяльності, а також суми знижок, наданих покупцям, та інших відрахувань з доходів.

Організація і методика внутрішнього контролю операційних доходів надасть підприємству можливість збільшити операційні доходи і скоротити порушення, пов'язані з їх обліком.

У третьому розділі кваліфікаційної бакалаврської роботи викладено шляхи вдосконалення обліку доходів від операційної діяльності та розглянута методика проведення внутрішнього контролю доходів від операційної діяльності.

Було висловлено пропозиції шляхів щодо покращення обліку доходів, запропоновано графік документообігу та відкриття рахунків третього порядку, що дозволить підвищити ефективність обліку доходів від операційної діяльності, що також вплине на ефективність функціонування підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Baziura. A. V. Theoretical principles of organization of accounting of Income of operating activities at the enterprise/ *Materials of the international scientific-practical conference "Topical problems of accounting and audit in today"*. – K.: NATIONAL AVIATION UNIVERSITY, 2020. – p. 256.
2. Balas, A.N., Kaya, H.D. (2019). The Global Economic Crisis And Retailers' Security Concerns: The Trends. *SocioEconomic Challenges*, 3(2), 5-14. [http://doi.org/10.21272/sec.3\(2\).5-14.2019](http://doi.org/10.21272/sec.3(2).5-14.2019).
3. Безверхий К. В. Сучасні підходи щодо удосконалення обліку доходів підприємства// Безверхий К. В. – *Вісник ЖДТУ*. – 2014 . – 36 с.
4. Борисейко Ю. В. Перевірка доходів підприємства: особливості організації аудиту. – URL: http://archive.nbu.gov.ua/portal/natural/vznu/eco/2012_1/092-096.pdf. (дата звернення 12. 05. 2020)
5. Бруханський, Р. Ф. Бухгалтерський облік: навчальний посібник./– Тернопіль : ТНЕУ. – 2014. – 444 с.
6. Величко О. Г., Голов С. Ф. Бухгалтерський облік і фінансова звітність в Україні. Д.: ТОВ «Баланс-Клуб». – 2013. – 768 с.
7. Вітвицька Н. С., Кузьмінська О. Е.: Контроль і ревізія: навчально – методичний посібник.// Київський національний економічний ун-т К. : КНЕУ. – 2015. – 165с.
8. Дерій В. Контроль за доходами щодо видів діяльності підприємств: завдання, послідовність, результати: // *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2014. квітень-червень (№2). с.151-160. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/15866/1/%D0%94%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B9%20%D0%92..pdf> (дата звернення 22. 04. 2020)
9. Єрфорт І. Ефективність операційної діяльності підприємств. //Ірина Єрфорт, Юрій Єрфорт *.Економічний аналіз*. – 2014. – 324 с.
10. Загальні вимоги до фінансової звітності : Національне положення

(стандарт) бухгалтерського обліку 1, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 7 лютого 2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 03. 05. 2020)

11. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.1993 року № 3125 XII із змінами та доповненнями. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3125-12> (дата звернення 30. 04. 2020)

12. Іваненко В. В. Внутрішній аудит доходів за видами діяльності – К.: Наука молода. – 2015. № 3. – 42 с.

13. Kandel, B.K., Acharya, J. (2018). Impact Of It Factors In Nepali Small Family Business Turnover. *SocioEconomic Challenges*, 4(2), 87-100. DOI: [http://doi.org/10.21272/sec.2\(4\).87-100.2018](http://doi.org/10.21272/sec.2(4).87-100.2018)

14. Коваленко Г. С. *Етапи внутрішнього аудиту в системі управління доходами підприємства.* – 2016. № 2 (39). – 256 с.

15. Коришко Н. Є. Формування доходів операційної діяльності підприємства в умовах глобалізації економіки України . *Вісник ЖДТУ.* – 2015. № 3. – 36 с.

16. Koziuk V. (2017). Transformation of Bank Capital Regulation in Ukraine: the Role of Institutional Distortions. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 1(4), 16-23. DOI: 10.21272/fmir.1(4).16-23.2017

17. Lanovyi, V. (2017). Operational activity of the central bank. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 1(2), 60-70. [http://doi.org/10.21272/fmir.1\(2\).60-70.2017](http://doi.org/10.21272/fmir.1(2).60-70.2017)

18. Meresa, M., Kidanemariam, Haftu (2019). Factors Determining the Success of Small and Medium Enterprises in Tigray region: the Case of selected town Hintalo Wejerat Wereda. *SocioEconomic Challenges*, 3(1), 72-89. [http://doi.org/10.21272/sec.3\(1\).72-89.2019](http://doi.org/10.21272/sec.3(1).72-89.2019).

19. Morsher, Ch., Horsch A., Stephan J. (2017). Credit Information Sharing and Its Link to Financial Inclusion and Financial Intermediation. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 1(3), 22-33. DOI: 10.21272/fmir.1(3).22-33.2017

20. Наконечний О. В. Аудит доходів та фінансових результатів – К.:

Вісник аудитора. – 2014. № 4. – 27с.

21. Нашкерська Г. В. Фінансовий облік :навч. посіб. //Г. В. Нашкерська. – К. : Кондор, – 2017. – 503 с.
22. Hammerström, L., Giebe, C., Zwerenz, D. (2019). Influence of Big Data & Analytics on Corporate Social Responsibility. *SocioEconomic Challenges*, 3(3), 47-60. [http://doi.org/10.21272/sec.3\(3\).47-60.2019](http://doi.org/10.21272/sec.3(3).47-60.2019).
23. Островерха, Р. Е. Організація обліку : навч. посіб. //Р. Е. Островерха. 2-ге вид., переробл. та доповн. – К. : ЦУЛ, – 2017. – 568 с.
24. Організація бухгалтерського обліку: навч. посіб. Ю. Д. Чацкіс . – К. : Центр учбової літератури. – 2015. – 564 с.
25. Obeid H., Brychko M. (2017). Stakeholder’s financial relations and bank business management efficiency: evidence from Ukraine. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 1(2), 12-29. [http://doi.org/10.21272/fmir.1\(2\).12-29.2017](http://doi.org/10.21272/fmir.1(2).12-29.2017).
26. Парнюк, В., Економіка України: *Визначення поняття «Дохід»* . – 2013. – 263 с.
27. Податковий кодекс України від 02.04.2020р. Документ 2755-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 16. 04. 2020)
28. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15, затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 29 жовтня 1999 р. № 290 (зі змінами та доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1242-13#Text> (дата звернення 24. 05. 2020)
29. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку № 88. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>
30. Педченко, Н. В. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. Тернопіль : ТНЕУ. – 2012. – 384 с.
31. Петришина Н. С. Гончарук Н. С. Класифікація доходів. К.: *Наука й економіка.* –2014. №3 (35). – 45 с.
32. Романенко О. В. Доходи і витрати операційної діяльності:

економічна сутність, склад та інструментарій обліку / О. В. Романенко // Формування ринкової економіки : *Збірник наукових праць*. – 2015. № 25. – 223 с.

33. Сльозко, Т. М. Організація обліку : навчальний посібник. – К. : ЦУЛ, – 2016. – 259 с.

34. Сук, Л. К., Фінансовий облік: навчальний посібник.. 3-тє, переробл. і доповн. – К. : Знання – 2014. – 664 с.

35. Усач Б. Ф. Контроль і ревізія: Підручник. 7-ме вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, м2015. – 263 с

36. Федченко Г. Г. Облік доходів у системі управління підприємством. – К.: Наука молода . – 2016. – 272 с.

37. Williams, G., Kotliarevskyi, O. (2017). Forecasting the price dynamics in the markets – benchmark prices (using the example of the interbank credit market and the bond market). *Financial Markets, Institutions and Risks*, 1(2), 50-59. [http://doi.org/10.21272/fmir.1\(2\).50-59.2017](http://doi.org/10.21272/fmir.1(2).50-59.2017).

38. Шара, Є. Ю. Фінансовий облік II: навч. посіб. /Є. Ю. Шара, //І. Є. Соколовська-Гонтаренко. – К. : ЦУЛ, – 2016. – 308 с.

39. Шептицький В.А. Резерви зростання результативності бізнесу в умовах економічного спаду. *Актуальні проблеми економіки*. – 2016. № 1(155). 3 – 12 с.

40. Ярошевський Ю. С. Доходи підприємства: навчальний посібник. – К.: ЦУП. – 2015. – 656 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

SUMMARY

Baziura A.V. Accounting and control of income from operating activities of the enterprise. - Qualifying work of the bachelor. Education and Research Institute for Business Technologies «UAB». Sumy State University, Sumy, 2020 Qualifying work of the bachelor is devoted to the study of accounting and control of income from operating activities of the enterprise. The essence of income from operating activities, its evaluation and recognition are considered in detail. The control of income accounting and the procedure for its implementation have been studied, and suggestions for ways to improve income accounting have been made.

Keywords: income, operating activities, control, enterprise.

Анотація

Базюра А. В. Облік і контроль доходів від операційної діяльності підприємства. – Кваліфікаційна бакалаврська робота. ННІБТ «УАБС» Сумський державний університет, Суми, 2020.

Кваліфікаційна бакалаврська робота присвячена дослідженню обліку і контролю доходів від операційної діяльності підприємства. Детально розглянуто сутність доходу від операційної діяльності, його оцінка та визнання. Досліджено контроль обліку доходів і порядок його проведення, висловлено пропозиції шляхів щодо покращення обліку доходів.

Ключові слова: доходи, операційна діяльність, контроль, підприємство, облік, оцінка.

Додаток Б

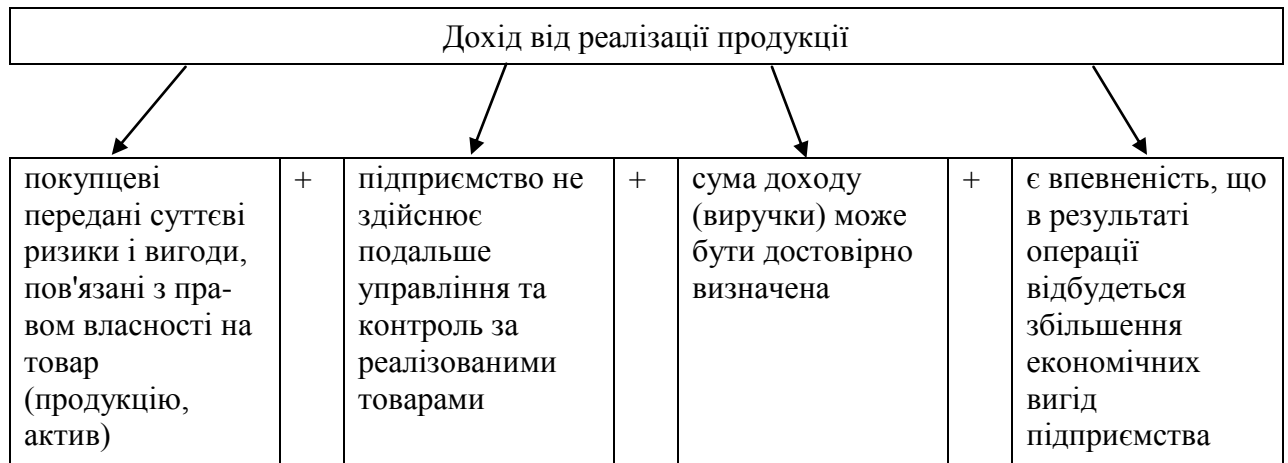

Рисунок Б.1 – Умови визнання доходу від реалізації продукції

Додаток В

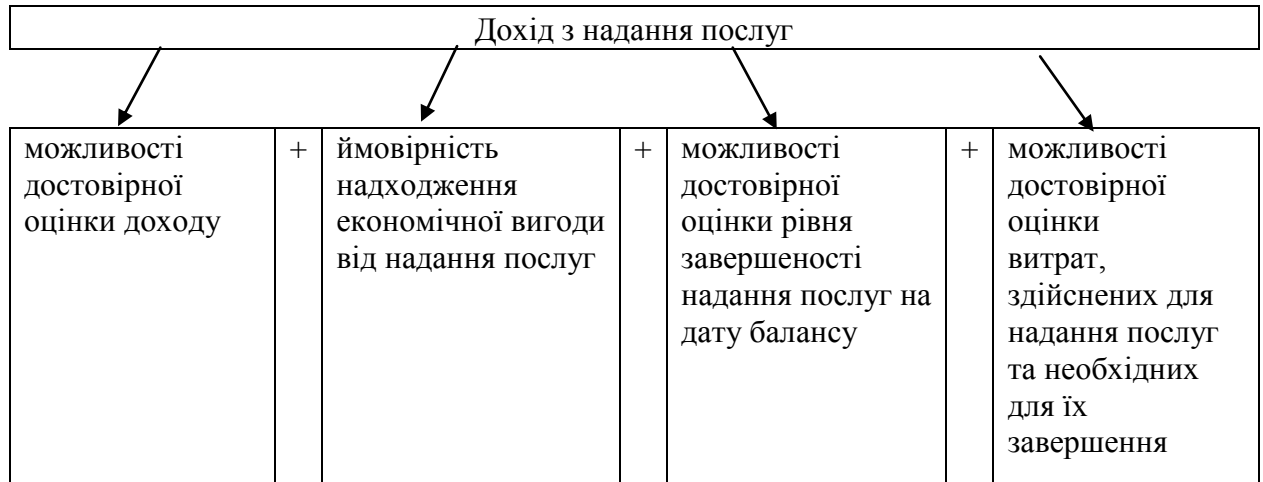

Рисунок В.1 - Умови для оцінки роботи надання послуг

Додаток Г

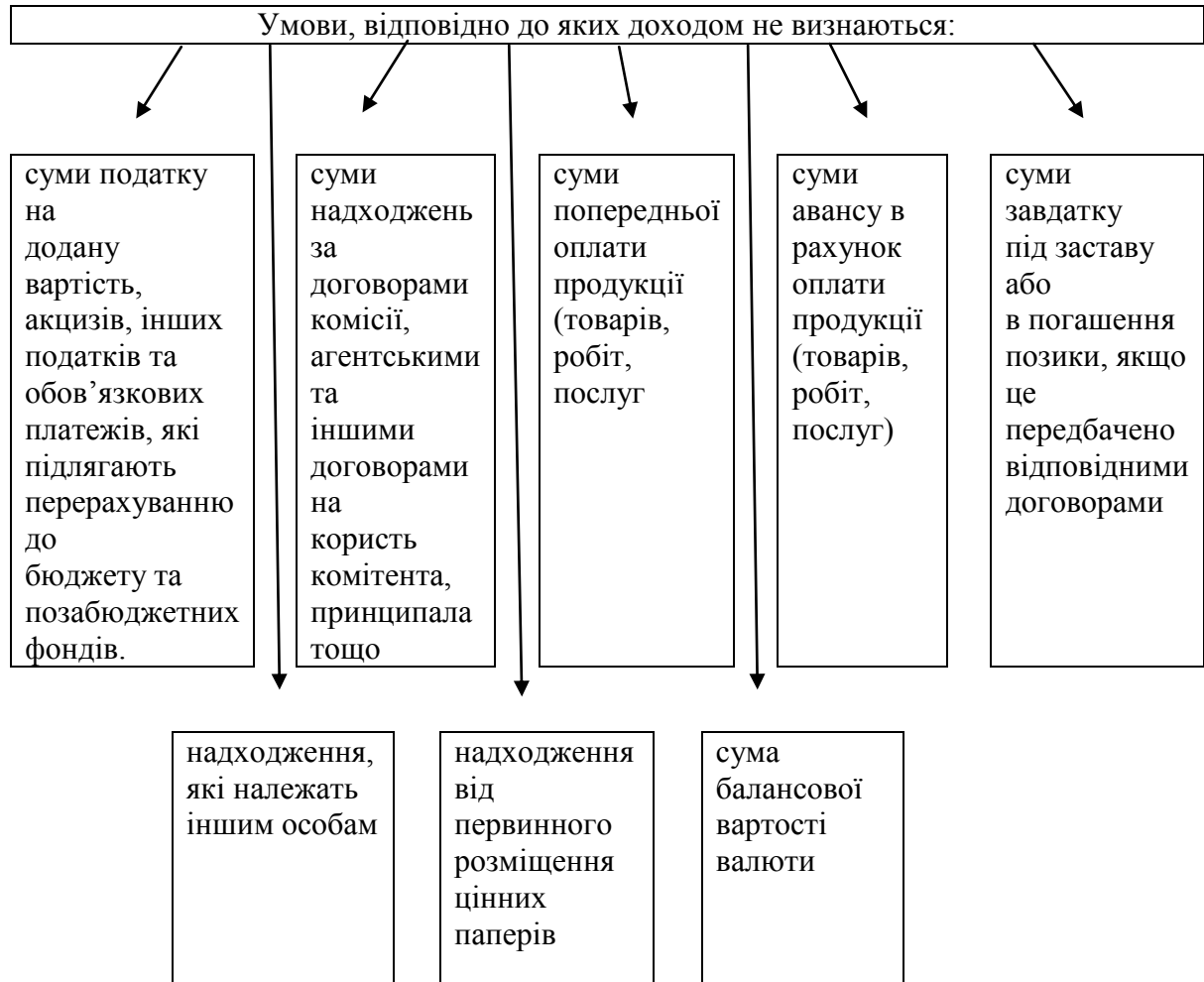

Рисунок Г.1 - Умови, відповідно до яких дохід не визнається таким

Додаток Д

Таблиця Д.1 – Відображення операцій з нарахування доходу від операційної діяльності

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума
1	Відвантажено покупцям продукцію, надано послуги (накладна)	36	701, 703	1350
2	Нараховано ПДВ на виручку від реалізації продукції (розрахунок бухгалтерії)	701,703	641	225
3	Відображено вартість поверненої покупцем продукції (рахунок)	704	36	1125
4	При поверненні продукції корегується сума ПДВ (розрахунок бухгалтерії)	704	641	187,5
5	Віднесено на фінансові результати дохід від реалізації (розрахунок бухгалтерії)	701, 703	79	1350
6	Отримано готівку за продану продукцію (прибутковий касовий ордер)	30	701, 703	1350
7	Отримано кошти на поточний рахунок в банк (виписка банку)	31	701, 703	1350
8	Видано заробітну плату готовою продукцією (розрахунково-платіжна відомість, накладна)	66	701	1500

Додаток Е

Таблиця Е.1 – приклад графіку документообігу

№	Вид документа	Місце створення документа	Посадова особа, яка підписує документ	Підстава	Коли створюється документ	Куди передається документ	Термін обробки документа	Термін зберігання документа
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Накладна на відпуск готової продукції	Склад	Менеджер зі збуту Коваленко І.Ф.	Договір, чек , підтверджуючий оплату	У момент відвантаження	бухгалтерія	1 день	3 роки
2.	Податкова накладна	Бухгалтерія	Головний бухгалтер Макаренко Н.О.	Банківська виписка, накладна	У момент першої події - оплати чи відвантаження	бухгалтерія	1 день	3 роки
3.	Прибутковий касовий ордер	Каса	Головний бухгалтер Макаренко Н.О.	Авансовий звіт, корінець чеку (при отриманні коштів із банку), рахунок-фактура	У момент отримання коштів	бухгалтерія	1 день	3 роки
4.	Акт приймання-передачі	Відділ збуту	Директор Стамбурський В.О.	Договір	У момент приймання-передачі робіт	бухгалтерія	1 день	3 роки